

Utländska direktinvesteringar till de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna

En kvantitativ regressionsanalys som undersöker olika faktorer inverkan till inflödet av utländska direktinvesteringar till de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna.

Av: Anna Falgén Enqvist

Handledare: Stig Blomskog
Södertörns högskola | Institutionen för Samhällsvetenskap
Kandidatuppsats 15 hp
Nationalekonomi | Vårterminen 2016

Förord:

Jag vill tacka min handledare, Stig Blomskog, för råd och vägledning genom uppsatsskrivandets gång. Sedan vill jag tacka min mamma som med tålamod och stöd läst igenom min uppsats och kommit med råd och vägledning i mitt skrivande.

Stockholm, 26 Maj 2016

Anna Falgén Enqvist

Abstract

The aim of this study was to examine how: absence of corruption, natural resources, level of democracy, GDP per capita, infrastructure and openness affect the inflow of FDI to the post Soviet and post Yugoslavian states. A “dummy” variable was added as well, to examine if there was a difference in the FDI inflow between the countries with membership in the European Union and the other countries. A cross-sectional analysis between the years 2004-2014 was adopted in addition with a regression analysis and the OLI-framework. The result of the study signifies that BNP per capita, natural resources and absence of corruption was the variables with the strongest significance. BNP per capita had a negative correlation with the FDI inflow, while natural resources and absence of corruption showed a positive correlation. Based on this result the study concludes that vertical FDI appeared to be the most common form of foreign investment to the countries in the study. Moreover, the “dummy” variable did not show any significance. Although, it could not be determined if the countries with membership in the European Union had a higher inflow of FDI compared with the other countries in the study.

Keywords: Foreign direct investment, the OLI-framework, post-Soviet states, post-Yugoslavian states, regression analysis

Sammanfattning

Syftet med denna studie var att undersöka hur faktorerna; avsaknad av korruption, naturresurser, demokratiutveckling, BNP per capita, infrastruktur och öppenhet påverkar inflödet av utländska direktinvesteringar till postsovjetiska och postjugoslaviska stater. En ”dummy” variabel adderades också för att utreda om det gick att se en skillnad i inflöde av utländska direktinvesteringar mellan de länder som gått med i den europeiska unionen och de länder som inte gjort det. En tvärsnittsanalys mellan åren 2004-2014 tillämpades med hjälp av regressionsanalys och OLI-modellen som teoretiskt ramverk. Studiens resultat visade att BNP per capita, naturresurser och avsaknaden av korruption hade starkast signifikans. BNP per capita påverkade inflödet av utländska direktinvesteringar negativt, medan naturresurser och avsaknad av korruption påverkade positivt. Utifrån detta resultat kommer studien fram till att vertikala direktinvesteringar verkade vara den vanligaste formen investeringar till dessa länder. Vidare visade ”dummy” variabeln ingen signifikans. Det gick inte att utläsa om de länder som gått med i den europeiska unionen hade ett högre inflöde av utländska direktinvesteringar i förhållande till de länder som inte var medlemmar.

Nyckelord: Utländska direktinvesteringar, OLI-modellen, postsovjetiska stater, postjugoslaviska stater, regressionsanalys

Karta över de postsovjjetiska och postjugoslaviska staterna.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.2 Avgränsning.....	2
1.3 Disposition	3
2. Tidigare forskning	4
3. Bakgrund	6
3.1 Definition av utländska direktinvesteringar	6
3.2 Varianter av utländska direktinvesteringar	7
3.3 Fördelar och nackdelar med utländska direktinvesteringar	8
4. Teoretiskt ramverk.....	10
4.1 OLI-Modellens tre huvudfaktorer	10
4.2 Fyra olika motiv till utländska direktinvesteringar	12
5. Metodologi	15
5.1 Regressionsanalys	15
5.2 Material och länder	16
5.3 Förklaring av variabler	18
5.4 Analysram.....	22
6. Resultat och Analys.....	24
6.1 Resultat	24
6.2 Analys av resultat	25
7. Slutsats.....	31
8. Referenser.....	33
Appendix	36

1. Introduktion

Utländska direktinvesteringar är idag ett känt och omtalat begrepp inom internationell ekonomi. Sedan 1990-talet har det varit den största internationella kapitalinflödet till världens länder och har ökat stadigt med undantag för finanskrisen 2008-2009 (Krugman; 2015:222–223). Under år 2015 var det totala kapitalflödet av utländska direktinvesteringar 1,7 miljarder US dollar och hade då ökat med 25 % sedan året innan (OECD; 2015). Utländska direktinvesteringar ses överlag som något positivt för den ekonomiska utvecklingen då den bidrar till att effektivisera marknader med kunskaps - och teknologisk kompetens (Hertzing; 2008:64). Dock är det idag en stor skillnad mellan olika regioner där majoriteten av världens ut – och inflödet av utländska direktinvesteringar går mellan de rikaste länderna. Detta beror framförallt på att dessa länders ekonomier besitter faktorer som gör det lättare för utländska investerare att bedriva sin verksamhet (Krugman; 2015:222–223). Syftet med denna studie är att undersöka vilka olika ekonomiska och institutionella faktorer som kan spela in då utländska investeringar görs.

Den region som uppsatsen ska fokusera på är de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna. Kollapsen av det socialistiska systemet i slutet av 80-talet och början av 90-talet skapade otaliga investeringsmöjligheter i de forna sovjetiska och jugoslaviska staterna. Innan det socialistiska systemets fall var dessa stater uppbyggda på en centraliserad planekonomi med ledare som sympatiserade med Marxistiska idéer, och där rädslan för ekonomisk imperialism var stor. Detta ledde till att utländskt kapitalinflöde och ägande av inhemska företag sågs som ett hot mot det egna landets politiska - och ekonomiska suveränitet (Deichmann m.fl; 2003: 7, Kudina, Jakubiak; 2008: 3). Förfallet av de kommunistiska ekonomierna ledde till en stark ökning av utländska direktinvesteringar, där multinationella företag kunde ta hjälp av relativt billig men högutbildad arbetskraft, och många av de forna kommuniststaterna började industrialiseras (Campos, Kinoshita; 2003: 3, Deichmann m.fl; 2003:7).

Dock har utvecklingen länderna emellan skiljt sig åt sedan deras självständighet, där vissa av de centraleuropeiska staterna haft en god ekonomisk utveckling, blivit integrerade med väst och medlemmar i EU, som till exempel Polen, Tjeckien och Ungern. För andra har den ekonomiska utvecklingen inte gått lika bra där fattigdom och brist på demokrati är stora problem som i till exempel Kazakstan och Kirgizistan (Deichmann m.fl.; 2003: 7). På grund av detta kommer uppsatsen även

undersöka om det finns en signifikant skillnad i inflödet av FDI¹ mellan de länder som integrerat sig mer med väst och idag är medlemmar i EU, med de länder som inte är medlemmar i EU. Då länderna har utvecklats i olika takt har det varit möjligt att se en variation av utländska direktinvesteringar genom åren. Under 2000-talet har till exempel OSS² länderna upplevt ett drastiskt ökande på samma sätt som Central - och Östeuropa upplevde i början av 1990-talet (Kudina, Jakubiak; 2008: 3).

För att undersöka vilka faktorer som påverkar inflödet av utländska direktinvesteringar till dessa länder kommer studien använda sig av kvantitativ regressionsanalys och den ekonomiska teorin, OLI-modellen. Dessutom kommer en ”dummy” variabel användas för att skilja mellan de länder som är medlemmar i EU och de länder som inte är det. Med detta hoppas jag att komma fram till ett resultat som ger en bättre förståelse till vad som påverkar FDI i dessa länder. Samt om det går att se skillnad mellan de länder som kommit längre i integrationen med väst, i förhållande till de som inte kommit lika långt.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denne studie är att undersöka vilka faktorer som avgör mängden utländska direktinvesteringar till de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna i Europa och Asien.

Baserat på detta syfte är studiens forskningsfrågor:

1. *Vilka faktorer avgör mängden utländska direktinvesteringar till de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna?*
2. *Är det en skillnad i inflödet av utländska direktinvesteringar mellan de länder som är medlemmar i EU och inte medlemmar?*

1.2 Avgränsning

De länder som studien inkluderat är:

Bulgarien, Estland, Kroatien, Lettland Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien, Ungern, Armenien, Azerbajdzjan, Bosnien Hercegovina, Georgien, Kazakstan, Kirgizistan, Makedonien, Moldavien, Serbien, Tadjikistan, Ukraina, och Vitryssland.

---

¹ FDI är en förkortning till det engelska ordet för utländska direktinvesteringar kallat; Foreign direct investment. Under uppsatsen kommer jag referera till orden FDI eller utländska direktinvesteringar då begreppet diskuteras.

² OSS är en förkortning på Oberoende Staters Samväld och är en union av forna Sovjetiska stater. De stater som ingår är: Armenien, Azerbajdzjan, Kazakstan, Kirgizistan, Moldavien. Ryssland, Tadjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan och Vitryssland.

Det ska tilläggas att staterna, Tjeckien, Slovakien, Polen, Ungern, Rumänien och Bulgarien inte var en direkt del av Sovjetunion. Dock styrdes dessa länder av en kommunistisk ideologi där Sovjetunionen hade ett starkt inflytande på dessa länders politik fram till deras självständighet, därav valet att även inkludera dessa länder.

Kosovo, Uzbekistan, Turkmenistan och Montenegro har inte inkluderats i studien av på grund av att fakta och underlag saknats. Ryssland är inte inkluderad, då studien vill undersöka länder som blivit självständiga under samma period. Då Ryssland hade den politiska makten blev landet inte en ny och självständig stat på samma sätt då forna Sovjetunionen och de forna Jugoslaviska staterna upplöstes därför har Ryssland valts att uteslutas. Dessutom är Ryssland ett stor ekonomi i förhållande till de andra länderna, Ryssland hade därför haft en stor påverkan till regressionens resultatet om landet inkluderats.

Studien koncentrerar sig på de faktorer som kan påverka inflödet av utländska direktinvesteringar till de länder tillhörande forna Sovjetunionen och forna Jugoslavien. Därför kommer studien bortse från påverkande faktorer som kan finnas i de multinationella företagens hemländer. Vidare har en tvärsnittsanalys använts där ett medelvärde för FDI inflödet mellan 2004-2014 gjorts för länderna. Det kommer en mer utförlig förklaring för hantering av variablerna i den empiriska delen av uppsatsen.

1.3 Disposition

Dispositionen till denna uppsats är uppdelad på följande sätt. Kapitel två (2) kommer tidigare forskning att redogöras. Kapitel tre (3) kommer en mer utförlig förklaring av begreppet utländska direktinvesteringar. Kapitel fyra (4) presentera det teoretiska ramverket som bygger på den ekonomiska teorin OLI-modellen. Kapitel fem (5) kommer studiens metodologi att presenteras som bygger en kvantitativ regressionsanalys. Kapitel sex (6) kommer studiens resultat från regressionsanalysen att analyseras utifrån OLI-modellens ramverk. Slutligen i kapitel sju (7) kommer slutsatsen presenteras där syfte och forskningsfrågor besvaras.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer tidigare forskning att presenteras. Kapitlet kommer gå igenom olika forskningsrapporter som diskuterar olika faktors inverkan på inflödet av utländska direktinvesteringar

---

Utländska direktinvesteringar är ett omskrivet ämne inom den nationalekonomiska forskningen, där det skrivits mycket om olika faktors inverkan. Dock verkar de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna inte vara det vanligaste området som det vetenskapliga arbetet valt att koncentrerat sig på. Många av de forskningsrapporter som undersöker faktors inverkan på utländska direktinvesteringar har gjort studier på utvecklingsländer, där de Subsahariska länderna i Afrika är ett vanligt forskningsämne.

Ett exempel är en studie av Elisabeth Asiedu (2005) som skriver att FDI inflödet till de Subsahariska länderna varit riktade till ett fåtal stora länder med naturresurser. Genom att göra en regressionsanalys utvärderas vilka faktorer som påverkar FDI till regionen och då specifikt till de mindre länderna med lite naturresurser. Asiedus viktigaste slutsats var att mindre länder kan attrahera utländska investeringar men att deras institutionella förhållanden då måste förbättras.

Det är även många forskningsrapporter som studerar institutionernas roll till FDI. Som exempel belyser Pajunen (2008) att den nationalekonomiska forskningen haft ett stort fokus på olika marknadsfaktorer som bidragande orsaker till utländska direktinvesteringar. I sin studie belyser Pajunen istället institutioners inverkan, där han undersöker sju³ institutioners effekt på FDI i 47 länder. Pajunen kom fram till att olika institutionella faktorer har olika stor inverkan på FDI beroende på om landet är ett industri - eller utvecklingsland och var landet geografiskt befinner sig. Resultatet visade också att det oftast var en kombination av olika institutionella faktorer som bidrog till ett ökat eller minskat FDI.

Ali Al-Sadig (2009) valde att specifikt koncentrera sin studie på hur korruption påverkar FDI. Genom att använda sig av paneldata kommer Al-Sadig fram till att ökad korruption minskar FDI i större grad om länder har dåligt utvecklade institutioner. Al-Sadig understryker att resultatet av hans undersökning ska tolkas som en indikation på att kvaliteten av de samhällsliga institutionerna är en viktig faktor då multinationella företag bestämmer var de ska göra sina investeringar.

---

³ De sju olika institutioner som används i undersökningen var: Korruption, politisk stabilitet, arbetsrätt, rättssäkerhet, politiska rättigheter, äganderätter och skattepolitik.

För att komma med närmre exempel på studier som undersöker de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna gör Joel I Deichmann (2003) en regressionsanalys över de postsovjetiska staterna baserat på 26 olika variabler. Genom att ha FDI som beroende variabeln kommer Deichmann fram till att human - och socialkapitalet var två viktiga faktorer till inflödet av FDI. Länderna i Centraleuropa hade ett högre värde human – och socialkapital jämfört länderna i Asien och Östeuropa. Även naturresurser var en viktig faktor som gav de oljerika staterna i Centralasien relativt högt FDI trots att de saknade många andra viktiga faktorer, som bra fungerande institutioner. En tredje viktig faktor var ett bra investerings - och handelsklimat som länderna i Centraleuropa hade utvecklat bättre än länderna i Asien och Östeuropa.

Deichmann (2001) publicerade en liknande studie men då koncentrerade han sig bara på de forna kommunistiska staterna i Europa. Genom en regressionsanalys där FDI var en beroende variabel, undersökte han olika institutionella och makroekonomiska faktorer inverkan på FDI inflödet. Hans resultat var att investeringsklimatet och infrastrukturen spelade en viktig roll då multinationella företag bestämde vart de skulle investera i regionen.

Kinoshita och Campos (2003) gör en liknande studie som Deichmann och undersöker agglomerationsekonomier⁴, institutioners och naturresursers inverkan på FDI till forna jugoslaviska - och sovjetiska stater. Studiens resultat visade att de tre olika faktorerna spelade olika stor roll beroende på vilken region länderna geografiskt befann sig. I Öst - och Centraleuropa var institutioner och agglomerationsekonomier viktiga faktorer till ett ökat FDI inflöde, medan i OSS länderna spelade naturresurser och institutionella faktorer i form av infrastruktur en viktig roll till FDI inflödet.

Som detta avsnitt visar är olika faktorer inverkan på FDI inflöde ett relativt vanligt forskningsämne, där det finns en bred variation som har olika utgångspunkter i vilka faktorer eller geografiska områden forskningen koncentrerat sig på. Dock är just de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna inte lika utforskat som andra geografiska områden där denna studie kommer kunna ge en bättre förståelse till vilka nationalekonomiska faktorer som påverkar inflödet av utländskadirekt investeringar till denna region.

---

⁴ Agglomeration är ett ekonomiskt begrepp och innebär att liknande verksamheter ligger geografiskt nära varandra, exempel kan vara företagsparker.

3. Bakgrund

I detta kapitel kommer en förklaring till begreppet utländska direktinvesteringar. Det första avsnittet börjar med att definiera utländska direktinvesteringar. Det andra avsnittet går igenom vilka olika varianter av utländska direktinvesteringar som identifierats på den globala marknaden. Det tredje och sista avsnittet förklarar det för och nackdelar som utländska direktinvesteringar kan föra med sig.

3.1 Definition av utländska direktinvesteringar

Utländska direktinvesteringar är en investering som ett företag baserat i ett land gör i ett annat land. Företag som gör investeringarna har en hög grad av kontroll över det bolag där investeringarna görs. För att det ska räknas som en direktinvestering måste den utländska investeraren äga minst 10 % av företaget i det andra landet (Krugman; 2015:222).

Det finns en annan version av gränsöverskridande investeringar kallad portföljinvesteringar, i vilket en investerare köper en mindre del aktier av ett företag i ett annat land. Dock handlar portföljinvesteringar om mycket mindre kapital än utländska direktinvesteringar. Ofta är det privatpersoner som investerar i portföljinvesteringar medan det är företag som investerar i FDI. Trots att portföljinvesteringar har vuxit är denna bara en fjärdedel till storleken av FDI (Perkins; 2013:363).

Företag som gör utländska direktinvesteringar kallas multinationella företag. Majoriteten av alla multinationella företag kommer från industriländer. Globalt sett är det mesta av världens FDI riktade mot andra industriländer då möjligheten till vinst och lyckad investering ses som större inom dessa ekonomier (Krugman; 2015:222–223). Då industriländer ofta är öppna ekonomier med goda tillväxtpotentialer har det en tendens att attrahera större mängd av direktinvesteringar, jämfört med starkt reglerade ekonomier som utvecklingsländer ofta har. Andelen FDI riktad mot utvecklingsländer har dock ökat, under 2010 gick 46 procent av världens FDI till utvecklingsländer. Dock är dessa 46 procent starkt koncentrerade till några få länder. Under 2010 gick en tredjedel av de utländska direktinvesteringarna avsedda för utvecklingsländer till Kina, andra länder som också mottagit mycket FDI är; Indien och Brasilien (Perkins; 2013:364).

3.2 Varianter av utländska direktinvesteringar

Hur företag väljer att expandera sin försäljning och produktion skiljer sig åt, ofta brukar företag ha olika tillvägagångssätt beroende på vilken form av produktion och industri företaget är aktivt inom. Av denna anledning delas utländska direktinvesteringar upp i två huvudkategorier beroende på företagets tanke till sin expansion.

Den första formen av utländska direktinvesteringar brukar kallas, *horisontella direktinvesteringar*, och innebär att samma typ av produkter produceras i olika länder för att skapa tillgång till olika marknader (Hertzing; 2008:58). Horisontella direktinvesteringar sker oftast mellan rika och utvecklade länder där produktionen kan vara relativt dyr och avancerad. Att producera nära den aktuella kundkretsen minskar kostnader som annars uppstått om företaget producerat på hemmamarknaden för att sedan transportera det till utländska marknaden. Dock kommer en investering att krävas för att bygga upp företagets produktion på den utländska marknaden. Därmed är det bara de företag som säljer tillräckligt mycket på den utländska marknaden som kommer tjäna på horisontella direktinvesteringar. Ett exempel på industrier där horisontella direktinvesteringar är vanliga är inom bilindustrin. (Krugman; 2015:226).

Den andra formen av utländska direktinvesteringar kallas, *vertikala direktinvesteringar*, och innebär att produktionsprocessen splittras upp från företagets hemmamarknad till andra delar av världen. I detta fall utnyttjas de komparativa fördelarna som andra länder har i form av faktorpriser, som till exempel löner till anställda. Detta i sin tur minskar produktionskostnaderna för företaget och det blir mer konkurrenskraftigt på den globala marknaden. Dock är det inte alla företag som placera delar av sin produktion i låglöneländer utan det handlar om företag som har en arbetsintensiv produktion. Detta skiljer sig åt från företag som gör horisontella direktinvesteringar, då dessa företag ofta har en mer tekniskt avancerad produktion och har därför inte samma fördelar till att investera i låglöneländer. Exempel på företag som brukar inrikta sig på vertikala direktinvesteringar är klädesföretag (Krugman; 2015:225, Hertzig; 2008:58). Dock bygger de vertikala direktinvesteringarna på att transportkostnaderna är relativt låga och att länder inte har för höga tullavgifter. Skulle detta vara fallet kan företag välja att inte investera trots att faktorpriserna i det aktuella landet är lågt (Hertzing; 2008:58).

Sammanfattningsvis är det framförallt horisontella och vertikala direktinvesteringar som brukar nämnas då utländska direktinvesteringar görs. Dock brukar man inom forskningen ibland även diskutera en tredje form av investeringar som baseras på utvinning av naturresurser. Denna form av FDI har inget

samlingsnamn, men i dessa fall väljer multinationella företag att investera i ett land för att utvinna naturresurser som råolja, mineraler eller jordbruksproduktion. Företag som engagerar sig i denna form av aktiviteter brukar vanligtvis vara kapitalintensiva, där investeringarna ofta sker genom överenskommelser med regeringen i det aktuella landet. (Perkins; 2013:365).

3.3 Fördelar och nackdelar med utländska direktinvesteringar

Mycket av den nationalekonomiska forskningen visar att utländska direktinvesteringar effektiviserar marknader och är positivt för den ekonomiska utvecklingen i värdlandet. Produktivitetseffekter av utländska direktinvesteringar kan i huvudsak delas upp i två grupper; de *direkta* och de *indirekta* (Hertzing; 2008:64).

Exempel på *direkta produktivitetseffekter*, är framförallt strukturella faktorer. Multinationella företag är ofta större och kommer att kunna anställa fler och producera mer, vilket kommer att öka välfärden och den ekonomiska tillväxten i landet (Hertzing; 2008:66). Dock kan man se att påverkan av sysselsättningen i länder beror på aktiviteten av FDI. Om FDI är fokuserat på investering av naturresurser som är mycket kapitalintensiva skapar det relativt få jobb, medan vertikala - och horisontella investeringar skapar fler jobb (Perkins; 2013:366). Multinationella företag har ofta en bättre organisationsstruktur och kan använda tillgångar mer effektivt än inhemska företag, vilket kommer effektivisera marknaden. Dessutom kan multinationella företag hjälpa utvecklingsländer att nå den internationella marknaden genom vertikala investeringar. Ofta kan utvecklingsländer producera varor till ett konkurrerande pris, men kan ha svårt att ensam vinna mark på den internationella marknaden (Perkins; 2013:366).

Med *indirekta produktivitetseffekter* menas framförallt ”spillovers”, som uppstår då multinationella företag och inhemska företag samarbetar. I kombination med överföring av kunskaper till värdlandets arbetskraft och att arbetare flyttar mellan utländska och inhemska företag sker en kunskaps överföring, vilket ökar produktiviteten bland företagen (Hertzing; 2008:66). Eftersom majoriteten av världens innovation och forskning kommer från industriländer överför man dessa idéer då man startar sin produktion i utvecklingsländer. ”Spillovers” ses som en av de största positiva externaliteterna med utländska direktinvesteringar. (Perkins; 2013:367–368).

Dock är det viktigt att i denna kontext understryka att stater i framförallt utvecklingsländer varit misstänksamma emot FDI. På grund av den koloniala historien och i kombination med ett ibland offensivt beteende av utländska direkt investerare har det funnits en misstro gentemot utländska kapitalinflöden i många utvecklingsländer. Denna attityd har dock börjat ändras och många utvecklingsländer har börjat se fördelen med FDI då det har skapats nya arbetstillfällen och en import av ny teknologi och idéer. Framförallt från 1990-talet har man kunnat se en stabil ökning av FDI till utvecklingsländer (Perkins; 2013:363).

Trots denna attitydförändring leder utländska direktinvesteringar fortfarande till diskussioner och oenighet, där frågor rörande vinster, den förlorade kontrollen av naturresurser och effekten av skatteintäkterna är vanliga diskussionsämnen. Det är generellt svårt att dra en stark entydig relation mellan FDI och utveckling, där effekterna till stor del beror på avsikten bakom och vilken form av FDI det är samt, till hur institutionerna i mottagarlandet är utformade. Utländska direktinvesteringar har en större chans att ge ett positivt resultat om det får verka på öppna marknader än marknader som är reglerade och skyddade (Perkins; 2013:363–364).

4. Teoretiskt ramverk

Det teoretiska ramverket för denna uppsats bygger på OLI-modellen. OLI-modellen är en internationell handelsteori och kan förklaras genom tre huvudfaktorer och fyra kompletterande motiv till varför utländska direktinvesteringar uppstår. I den första delen kommer de tre huvudfaktorerna att presenteras och i den andra delen de fyra olika motiven. OLI-modellen kommer senare användas då resultatet av det insamlade materialet ska analyseras.

4.1 OLI-Modellens tre huvudfaktorer

När ett företag startar upp sin verksamhet på en utländsk marknad tillkommer extra kostnader som transportkostnader, högre kostnader för att utlokalisera personal, samt språk barriärer. Dessutom kan det uppstå problem av att befinna sig utanför de lokala affärs- och myndighetsnätverken. Multinationella företag har därför speciella fördelar i förhållande till de inhemska företagen, vilket gör det lönsamt för det multinationella företaget att starta upp sin verksamhet trots de extra kostnaderna som det medför (Markusen; 1995: 173, Markusen m. fl.; 1995:395). OLI-modellen eller även kallat, *eklektiska paradigmet*, är en handelsteori som förklarar detta. OLI-modellen är utvecklad av professor John H. Dunning och presenterades första gången 1976 i Stockholm (Dunning; 1988:1). Utvecklandet av teorin var en direkt respons till den växande roll internationell handel hade kommit att spela för världens ekonomier. Brouthers och Werner (1999) skriver att OLI-modellen på ett bra sätt förutsäger de omständigheter som avgör företagets beslut om utländska direktinvesteringar och är idag en av de mest inflytelserika teorierna inom internationell handelsekonomi (Brouthers, Werner; 1999:831). OLI-modellen är en relativt enkel teori som samtidigt är heltäckande och förklarar genom tre grundfaktorer och senare fyra motiv till varför utländska direktinvesteringar uppstår. (Dunning, Lundan; 2008:104-105, Dunning;1988:13) De tre grundfaktorer som OLI-modellen bygger på är:

Ownership advantages: Vilket betyder att det multinationella företaget har en specifik konkurrensfördel relativt övriga företag på den utländska marknaden. Detta ger företaget incitament att investera eftersom det betyder marknadsandelar, kostnadsfördelar och en sannolikhet att gå i vinst (Markusen m. fl.; 1995: 396). Inom den nationalekonomiska forskningen diskuteras framförallt tre olika konkurrensfördelar. Den första är den monopolmakt som vissa multinationella företag besitter av en viss produkt. Denna monopolmakt kan ha uppstått genom olika barriärer som hindrar andra företag att producera produkten. Den andra orsaken är att det multinationella företaget har en viss produktionsmetod som den utländska marknaden inte har tillgång till. Detta ger företaget konkurrensfördelar som även kan inkludera att

företaget har tillgång till en unik produktionsresurs. Den tredje orsaken är att det aktuella företaget har en fördelaktig organisationsstruktur, där företaget kan organisera produktionen på ett långsiktigt och effektivt sätt och det leder till bättre kvalitet för samma form av varor (Dunning; 2000:168-169).

Location advantages: Som innebär att det kan vara lönsamt för företaget att producera den aktuella produkten på en utländsk marknad än just i hemmamarknaden. I detta fall blir faktorpriser som löner, skatter och transportkostnader viktiga faktorer till var man väljer att producera. Denna form av direktinvesteringar sker därför oftast mellan länder med olika faktorpriser (Markusen m. fl.; 1995:396). Företag på marknader med höga faktorpriser kan producera för en mindre kostnad på grund av billigare arbetskraft och produktionskostnader på den utländska marknaden som har lägre faktorpriser. Många gånger behöver det land där produktionen sker inte vara platsen för den aktuella kundkretsen, utan istället produceras varan på en marknad för att sedan säljas på en annan. Den form av investeringar som brukar uppstå på grund av, "location advantages", brukar även kallas vertikala direktinvesteringar (Dunning, Lundan; 2008:101-102).

Internalization advantages: Är ett ramverk för alternativa vägar som multinationella företag kan välja för att investera på utländska marknader. Denna faktor brukar ses som den mest abstrakta av de tre. Trots att det multinationella företaget kan besitta konkurrensfördelar eller att faktorpriserna på den utländska marknaden är låga, kan det finnas anledningar till varför företaget väljer att inte integreras med den aktuella marknaden. Detta kan bero på att företaget inte har tillräckligt med kännedom om den utländska marknaden, där de är rädd för ett snedvidet urval, vilket gör att de inte vill ta den ekonomiska risk som det innebär att starta upp sin verksamhet. (Dunning, Lundan; 2008:102). Detta brukar företagen lösa genom att istället licensiera ut sin produkt eller produktionsmetod till ett företag som redan är etablerat på den aktuella marknaden, samtidigt som de slipper ta den ekonomiska risk som det inneburit genom att själv starta upp sin verksamhet (Markusen; 1995:173–174).

Dock måste den ekonomiska och politiska situationen i det land där företaget har sitt ursprung samt den region företaget vill investera i uppmärksammas. Ibland kan politiska eller ekonomiska situationer vara ett hinder för utländska direkt investerare, trots att en eller flera av de faktorer som OLI-modellen grundar sig på är uppfyllda (Dunning; 2000:164). Dock understryker Dunning att sannolikheten för FDI är större desto mer fördelar företag ser till en eller fler av dessa tre faktorer, samtidigt som betydelsen för varje enskild faktor måste ses i kontexten till vilken industri eller företag som analyseras. (Dunning; 2001:176). Således är det troligt att vissa former av utländska direktinvesteringar attraherar en viss typ av företag mer än andra. Dessutom är varje företag utformad på olika sätt, vilket ger dem olika

anledningar till varför ett expanderande är ekonomiskt fördelaktigt. Till exempel skriver Markusen (1995) att man kan se en tydlig skillnad i utbredning av multinationella företag mellan industrier. Inom vissa industrier kommer en stor del av den totala produktionen från multinationella företag medan detta inte är alls lika tydligt inom andra industrier.

4.2 Fyra olika motiv till utländska direktinvesteringar

Efter att OLI-modellen lanserades 1976 har den utökats med fyra motiv som ska komplettera de tre huvudfaktorerna som teorin grundar sig på. Detta för att OLI-modellen ska vara mer heltäckande och kunna förklara olika former av direktinvesteringar (Dunning; 1988:1). De fyra olika motiven är; Marknadsorienterad FDI, Resurssökande FDI, Effektivitetsökande FDI samt Strategiskt sökande FDI. Det är viktigt att i denna kontext förstå att alla dessa fyra motiv samspelar och kan oftast inte analyseras var för sig. Företag kan ha en kombination av dessa motiv när de väljer att investera på utländska marknader. Ibland kan även motiven ändras, speciellt då företag går från mindre organisationer till större och mer etablerade. Ofta brukar mindre företag ha mer resurssökande motiv, men vartefter företagen växer sig större på en internationella marknad brukar deras investeringsmotiv blir mer effektivitetssökande och marknadsorienterade (Dunning, Lundan; 2008:67-68). De fyra olika motiven kommer nu förklaras mer utförligt.

1. Marknadsorienterad FDI: Marknadsorienterad FDI skall framförallt förklara de företag som har, ”ownership advantages”. Som bygger på att företag öppnar upp sin produktion och handel av sina produkter på nya utländska marknader. Då företag har konkurrensfördelar på den utländska marknaden blir det ekonomiskt lönsamt att starta upp sin produktion och sälja sina produkter när den aktuella kundkretsen. Detta minskar transaktionskostnader som annars skulle uppstått om produktionen skett längre ifrån marknadens kundkrets. Att producera och sälja produkterna nära kunderna gör det även möjligt att anpassa produkten gällande den kulturella kontext som existerar, då företaget kan ta hjälp av lokala entreprenörer. Detta kan öka efterfrågan och vinsten ytterligare jämfört om produktionen skett på hemmamarknaden. Rent generellt brukar marknadsorienterad FDI lägga grunden för horisontella direktinvesteringar och då ofta handeln mellan industriländer. Där marknadsstorleken och BNP per capita har en stor inverkan på hur lönsamt det är för ett företag att öppna upp produktionen och handeln på den utländska marknaden (Dunning; 1988. 13, Dunning, Lundan; 2008:69-72, 104-105).

2. Resurssökande FDI: Resurssökande FDI är ett motiv som leder företag till att söka resurser på utländska marknader till en högre kvalitet och lägre kostnad i förhållande till vad som finns på hemmamarknaden. Detta för att göra företagen mer lönsamma och konkurrenskraftiga än vad de annars hade varit. Resurser kan i detta fall innebära naturresurser; råolja, naturgas eller metaller, men det kan även inkludera arbetskraftsresurser som billigare faktorpriser. Resurssökande FDI där framförallt faktorpriser är i fokus förklarar ofta vertikala direktinvesteringar som sker mellan industri - och utvecklingsländer. När multinationella företag kan investera i billigare resurser på en utländska marknad får de övertag gentemot konkurrerande företag på hemmamarknaden. Man kan då sälja samma produkter till ett billigare pris och vinna marknadsandelar. Detta ger även företag ett övertag i förhandlingssituationer då de kontrollerar viktiga resurser som liknande företag också behöver för sina respektive produktioner (Dunning; 1988:13, Dunning, Lundan; 2008:68-69, 104-105).

3. Effektivitetssökande FDI: Genom effektivitetssökande FDI vill företag hitta konkurrenskraftiga faktortillgångar som, institutionella faktorer, efterfrågemönster, ekonomiska strukturer och marknadsstrukturer. I detta fall vill företagen effektivisera sin produktion och kostnad vilket leder till att investeringar sker på utländska marknader för olika ändamål. Av denna anledning kan både marknadsorienterad och resursorienterad FDI inkluderas inom begreppet effektivitetssökande FDI. Effektivitetssökande FDI kan utvecklas på marknader i olika sorters länder där horisontell och vertikal FDI är inkluderat. Dock måste de länder där effektivitetssökande FDI uppstår vara öppna, där handelshinder ej motverkar marknader att integreras med varandra (Dunning; 1988:13, Dunning, Lundan; 2008:72,104-105).

4. Strategiskt sökande FDI: Motivet bakom strategiskt sökande FDI är att företagen vill öka sin konkurrenskraft gentemot andra företag. Detta för att kunna etablera sig som en starkare och mer konkurrenskraftig aktör på den globala marknaden samtidigt som företagen försvagar sin konkurrenter och deras möjlighet att expandera. Detta kan till exempel inkludera att företaget utökar sin forskning för att effektivisera produktionen, att företagen konkurrerar marknadsandelar, minskar transaktionskostnaderna, förbättrar sin organisation eller minskar den ekonomiska risken. Strategiskt sökande FDI inkluderar både etablerade multinationella företag och nyare företag som försöker utveckla konkurrenskraftiga priser och produktion. På så sätt kan strategiskt sökande FDI förbättra företagens, ”ownership advantages”, och försämra sina konkurrenters. Ofta går effektivitetssökande och strategiskt sökande FDI ihop då en

effektivisering av ett företags kostnader resulterar i att företagen blir mer konkurrenskraftiga (Dunning, Lundan; 2008:72-74, 104-105).

Genom de tre huvudfaktorerna som presenterades i det tidigare avsnittet och de fyra olika motiven som beskrivits i detta avsnitt har grundpelarna till OLI-modellen beskrivits. Enligt Dunning ger dessa tre huvudfaktorer och fyra motiv en bra och grundläggande förklaring till varför utländska direktinvesteringar uppstår och hur dessa organiseras. Samtidigt ska teorin inte användas för att förklara multinationella företag i sig, utan OLI-modellen ska ge förklaringar till varför multinationella företag överlag väljer att bedriva gränsöverskridande verksamhet (Dunning, Lundad; 2008:95,103).

5. Metodologi

Detta kapitel går igenom det tillvägagångssätt som använts för att samla in materialet till studien. Kapitlet kommer börja med en presentation av regressionsanalys som är den metod studien grundar sig på, vidare redovisas hur urvalet av länder och variabler gjorts. I det tredje avsnittet kommer en förklaring av de variabler som har använts. Som sista avsnitt kommer en analysram för vilka statistiska faktorer som kommer att beaktas då analysen för regressionsmodellen görs i kommande kapitel.

5.1 Regressionsanalys

Regressionsanalysen för denna studie baseras på en tvärsnittsanalys för att undersöka hur de utvalda oberoende variablerna påverkar den beroende variabeln FDI/BNP. Regressionsanalys är ett vanligt hjälpmedel inom ekonomisk forskning då den förklarar orsak och verkan till ekonomiska företeelser genom att de oberoende variablerna orsaker rörelser av den beroende variabeln. Regressionsanalys för denna studie är en multipellinjär metod och innebär att regressionsmodellen har mer än en oberoende variabel (Studenmund;2011:5-6).

Vidare har denna studie tagit hjälp av beräkningstekniken *Ordinary Least Squares (OLS)*, som räknat ut koefficienterna till studiens regressionsanalys. OLS är den vanligaste beräkningstekniken vars mål är att minimera felmarginalen mellan det beräknade värdet och det faktiska observerade värdet på den beroende variabeln. Till denna studie har det ekonometriska beräkningsprogrammet *gretl* används för att räkna ut koefficienterna utifrån OLS tekniken. Excel har använts som databehandling av materialet (Gujarati; 2009:55-59, Studenmund;2014:39).

Regressionsmodellen för denna studie ser ut på följande sätt:

$$\frac{FDI}{BNP} = \beta_0 + \beta_1 korr_i + \beta_2 demo_i + \beta_3 natur_i + \beta_4 infra_i + \beta_5 BNP_i + \beta_6 \ddot{o}ppen_i + \beta_7 EU_i + \varepsilon_i$$

Förklaring av variabler:

$$\frac{FDI}{BNP} = \text{Landets FDI delat p\aa landets BNP}$$

Korr= Korruption

Demo= Demokratiutveckling

Natur= Naturresurser

Infra= Infrastruktur

BNP= BNP per capita

Öppen= Ekonomisk öppenhet

EU = Medlemskap i Europeiska unionen, = 1 om landet är medlem, 0= om landet inte är medlem

5.2 Material och länder

Länderna i detta arbete innefattar de postsovjetiska staterna som blev självständiga i och med Sovjetunionens fall 1989 och de stater som var en del av forna Jugoslavien och blev självständiga mellan åren 1991-1995, det innefattar följande 23 länder:

Tabell 1

Länder medlemmar i EU	Länder inte medlemmar i EU
Bulgarien (medlemskap: 2007)	Armenien
Estland (medlemskap: 2004)	Azerbajdzjan
Kroatien (medlemskap: 2013)	Bosnien Hercegovina
Lettland (medlemskap: 2004)	Georgien
Litauen (medlemskap: 2004)	Kazakstan
Polen (medlemskap: 2004)	Kirgizistan
Rumänien (medlemskap: 2007)	Makedonien
Slovakien (medlemskap: 2004)	Moldavien
Slovenien (medlemskap: 2004)	Serbien
Tjeckien (medlemskap: 2004)	Tadjikistan
Ungern (medlemskap: 2004)	Ukraina
	Vitryssland

Den beroende variabeln i studien är FDI/BNP. De oberoende variablerna är; korruption, politiska rättigheter, naturresurser, infrastruktur, BNP per capita och öppenhet. De oberoende variablerna har valts utifrån vad tidigare forskning inkluderat då liknande studier gjorts. Variabler som återkommer i samma sorters studier indikerar att de är viktiga faktorerna, att exkludera dessa variabler hade troligtvis skapat en regressionskvation som utelämnat viktig information (Studenmund; 2014:178-179).

Först gjordes urvalet av länder som skulle ingå i analysen för att sedan välja variabler. Det hade varit möjligt att göra det motsatta, det vill säga först välja variabler och sedan länder, det hade dock inneburit att jag fått göra ett urval av länder som inte delar samma historiska och politiska kontext vilket inte givit en lika intressant analys. Tillvägagångssättet har på så sätt lett till att tre länder plockats bort som från en början skulle varit inkluderade, detta kan ses som en svaghet med studien. De tre länder som inte är inkluderade; Uzbekistan, Turkmenistan och Montenegro. I dessa fall har uppgifter för länderna saknats i en eller flera av de oberoende variablerna vilket inneburit att en komplett analys inte varit möjlig att göra. För Uzbekistan och Turkmenistan saknades underlag för många av de oberoende variablerna. Då både Uzbekistan och Turkmenistan är två stater rika på naturresurser, där olja och gas innefattar en stor del av ländernas BNP kan det vara en svaghet att inte inkluderat dessa länder. Det hade troligtvis givit ett mer signifikant resultat mellan FDI och variabeln naturresurser om de varit inkluderade.

De uppgifter som använts har hämtats från Världsbanken. Världsbanken är en av de största och mest respektabla globala organisationer som inriktat sig på utvecklingsfrågor och internationell ekonomi, vilket ger underlaget i studien legitimitet och trovärdighet. Materialet som hämtats för den beroende variabeln (FDI/BNP) är mellan 2004-2014. Den senaste statistik som världsbanken lagt upp är från 2014, vilket bestämde slutdatumet. Då detta är en tvärsnittsanalys har jag tagit nettoinflödet av FDI dividerat med BNP för varje år mellan 2004-2014. Därefter har jag summerat samtliga kvoter (FDI/BNP) och summan har sedan dividerats med elva (2004-2014). Denna beräkning har gjorts för varje enskilt land för att få ett snitt på hur stor andel FDI av BNP varje land haft under en elva års period. Om jag bara undersökt FDI dividerat på BNP för ett år hade det inte givit ett lika tillförlitligt resultat eftersom det kan vara stora fluktuationer mellan olika år. Att istället ta ett snitt för FDI av BNP under en elva års period ger ett mer tillförlitligt resultat eftersom jag då beräknat ett medelvärde och fluktuationerna blir inte lika stora.

För de oberoende variablerna är underlaget hämtad från 2006, orsaken till att jag inte använt underlag från 2014 beror på att företagen bestämmer sina investerings beslut utifrån de oberoende variablerna. Att använda underlag från ett tidigare år än det sista uppmätta av den beroende variabeln (FDI/BNP) fångar bättre upp de investeringsbeslut företagen gör utifrån de oberoende variablerna. Varför jag inte tagit information för de oberoende variablerna från 2004 eller 2005 beror på att information från dessa år saknades för många av länderna, hade jag valt någon av dessa år hade fler länder varit tvungna att raderats. För ”dummy” variabeln har de länder som innan eller under åren 2004-2014 fått medlemskap i europeiska unionen blivit definierad som 1 i studien och 0 om de inte fått ett medlemskap under denna tid. Majoriteten av länderna som är medlemmar av EU blev det år 2004.

Trots att studien besitter vissa svagheter där länder varit tvungna att uteslutas har studien ändå fått med tillräckligt många länder, där viktiga faktorer som påverka FDI är inkluderade. Med inräknad data från 2014 ger denna studie en aktuell analys som lägger en god grund till att undersöka vilka ekonomiska faktorer som påverkar FDI inflödet till länderna i studien.

5.3 Förklaring av variabler

I kommande avsnitt kommer jag att förklara studiens beroende och oberoende variabler, där jag går igenom hur de olika variablerna ska tolkas och vilken som är min alternativa hypotes för respektive variabel. Den alternativa hypotesen indikerar hur jag tror att de oberoende variablerna kommer påverka den beroende variabeln. Jag börjar med att gå igenom den beroende variabeln för att sedan vidare förklara de oberoendevariablerna.

Beroendevariabel

Nettoinflöde av FDI: Det är den beroende variabeln i regressionsmodellen och underlaget är tagen från Världsbankens hemsida. Variabeln definieras som nettoinflöde av FDI dividerat med BNP. Nettoinflödet av FDI är summan av alla inflöden av utländskt kapital till det aktuella landet.

Oberoendevariabler

Avsaknaden av Korruption: Avsaknaden av korruption är en av de oberoende variablerna, underlaget är hämtat från Världsbanken. Indexet är uppbyggt på en skala 0-100, där ett land som har 100 anses vara fri från korruption medan ett land som har 0 besitter stora problem med korruption.

Min alternativa hypotes är att avsaknaden av korruption skall ha en positiv inverkan på FDI i regressionsmodellen, mindre korruption borde leda till ett högre FDI då det ger investerare en större tillförlitlighet till det politiska och ekonomiska systemen (Habib, Zurawicki; 2002:292). Denna hypotes får även till viss del stöd från tidigare forskning. Al-Sadig (2009) undersökte hur nivån av korruption i ett land påverkade inflödet av FDI, i sin undersökning fick han fram en negativ korrelation mellan nivån av korruption och FDI. Dock visade undersökningen att även andra institutioner spelade roll, där korruptionen i ett land inte hade lika stor inverkan på utländska direktinvesteringar så länge andra institutionella funktioner fungerade bra. Habib och Zurawicki (2002) fick i sin undersökning fram en

tydlig negativ korrelation mellan en högre nivå av korruption och inflödet av FDI. Habib och Zurawicki skriver att multinationella företag undviker korrupta länder då det innebär mer risk och kostnader. Företag överlag stöttar inte korrupta system och därför undviker länder som har problem med korruption.

Demokratiutveckling: Demokratiutveckling är en institutionell oberoende variabel och är hämtad från Världsbankens databas. Enligt Världsbanken definieras demokratiutveckling till vilken nivå befolkningen i ett land har möjlighet till fria val. I denna variabel inkluderas även yttrandefriheten och pressfriheten. Underlaget baseras på ett index som är uppbyggt på en skala mellan 0-100 där 0 indikerar att demokratiutvecklingen är mycket dålig och 100 indikerar att landet har ett bra demokratiskt system. Jag hade även kunnat använda andra mått för att mäta demokratiutveckling, som till exempel politiska rättigheter som inkluderar HBTQ - och religiösa rättigheter. Dock är yttrandefrihet, pressfrihet och möjligheten till fria val en bra indikation på demokratiutveckling och att även de politiskarättigheterna är goda.

Utifrån denna bakgrund är min alternativa hypotes att länder med ett mer utvecklat demokratiskt system kommer påverka inflödet av FDI positivt. Dock finns det ej en samlad bild för korrelationen mellan inflödet av FDI och demokratiutveckling, resultatet av forskningen är mycket delad. Nathan M Jensen (2003) får genom sin undersökning fram en tydlig positiv korrelation mellan demokratiutveckling och inflödet av FDI. Asiedu och Lien (2010) undersökte korrelationen mellan demokratiutveckling, utländska direktinvesteringar och andel av naturresurser i mottagarlandet. Där kom de fram till slutsatsen att demokratiutveckling har en positiv inverkan på FDI i länder vars export av naturresurser är låg, medan denna korrelation inte är lika tydlig om länderna exporterar mycket naturresurser. John R. Oneal (1994) kommer fram till att demokratiutveckling i ett land inte alls påverkar inflödet av FDI, Oneal menar att icke demokratisk stater fortfarande kan skapa ett handelsklimat som lockar utländska investerare. Trots att jag har en alternativ hypotes om att starkare demokratiutveckling leder till ett ökat inflöde av utländska direktinvesteringar kommer jag ha i åtanke att bilden från tidigare forskning är delad.

Naturresurser: Underlaget gällande naturresurser är hämtad från Världsbankens hemsida och mäter den totala produktionen av naturresurser i förhållande till landets BNP på ett år. Naturresurser räknas som produktionen av olja, naturgas, kol, mineraler och skövling av skog.

Min alternativa hypotes är att desto högre ländernas produktion av naturresurser är desto mer är inflödet av FDI, detta för att naturresurser ger företagen höga incitament att investera på grund av möjligheten till att göra vinster. Enligt Dunning skapar naturresurser ett resurssökandemotiv då det gör företag mer lönsamma och konkurrenskraftiga vilket är både effektivt och strategiskt fördelaktigt (Dunning, Lundan; 2008:68-69). Denna hypotes får även starkt stöd från tidigare forskning. Världsbanken skriver bland annat i en rapport att länder med mycket naturresurser attraherar företag från marknader där tillkomsten av naturresurser inte är lika stor (Hornberger m. fl.; 2011:2-3).

Infrastruktur: Infrastruktur är en oberoende variabel där underlaget är hämtad från Världsbankens hemsida. Jag har valt att använda infrastruktur i definition av hur många mobil abonnemang det finns på 100 personer i vardera land. Då infrastruktur innefattar en bred variation av olika kontaktnät skulle denna variabel ha kunnat definieras på andra sätt, som internet användning och transport - eller hamninfrastruktur. Varför jag valt att använda brukandet av mobil abonnemang som mått beror dels på att det fanns tillgänglig information på detta. Sedan är brukandet av telefonabonnemang en bra indikation på den teknologiska spridningen i landet vilket också indikerar möjligheten för företag att kunna etablera sig genom teknologin. En svaghet med variabeln är att den inte visar standarden på telefonabonnemangen, utan det är en variabel som enbart visar kvantiteten och inte kvaliteten.

Min alternativa hypotes är att bättre infrastruktur kommer bidra med ett ökat FDI inflöde till länderna i studien. Med bra infrastruktur har företagen lättare att etablera sig och det kommer inte bli lika logistiskt kostsamt att starta upp en verksamhet. Detta borde vara positivt för att göra investeringar vilket borde locka mer internationella aktörer. Tidigare forskning stödjer även studien alternativa hypotes. Detta beskrivs av Andrés Varela Mollick m.fl (2006) i en rapport där han undersöker infrastrukturens inverkan på FDI inflödet till México. Där fann man att telefnät var en av de viktigaste faktorerna till ett ökande av FDI inflödet.

BNP per capita: BNP per capita är en oberoende variabel vars data är hämtad från Världsbanken. Det definieras som BNP baserat på köpkraftspartiet (PPP-växelkurs) delat på befolkningen i landet.

Min alternativa hypotes är att ett högre BNP per capita kommer öka inflödet av utländska direktinvesteringar. BNP per capita är en bra indikation på hur ekonomiskt välmående ett land, detta lockar marknadsorienterad och horisontella direktinvesteringar mer än vertikala och resurssökande investeringar (Dunning, Lundan; 2008:70-71). Om resultatet av regressionsanalysen skulle visa att ett högre BNP per capita resulterar i lägre FDI inflöde kan detta indikera att länderna i studien har en mer

vertikala än horisontella direktinvesteringar. Studiens alternativa hypotes får dock stöd från tidigare forskning. Mottaleb (2007) gjorde en studie på utvecklingsländers möjlighet att attrahera utländska direktinvesteringar, där just BNP per capita och marknadsstorleken var de två viktigaste faktorerna (Mottaleb; 2007:9-10).

Öppenhet: Öppenhet är en oberoende variabel i denna regressionsanalys vars information är hämtad från Världsbankens hemsida. Öppenhet definieras av hur mycket handel länder har med omvärlden i procent av BNP. Handel är i detta fall exporten och importen under ett års tid.

Min alternativa hypotes är att en ökad öppenhet leder till ett ökat inflöde av FDI. Då öppenhet är en god indikation på hur väl integrerat ett land är med omvärlden borde en högre grad av öppenhet leda till mer utländska direktinvesteringar. Troligtvis är det lättare för utländska företag att etablera sig på grund av fler handelsavtal och mindre kostnader som till exempel tullavgifter och beskattningar på utländska företag (Agosin, Machado; 2006:4-5) Studiens alternativa hypotes får även stöd från tidigare forskning, Sekkat och Veganzones-Varoudakis (2007) gör en studie på 72 utvecklingsländer där de undersöker olika faktors inverkan på FDI, resultatet visade tydligt att öppenhet var en av nyckelfaktorerna för att länderna skulle kunna öka sitt inflöde av utländska direktinvesteringar. Agosin och Machado (2006) kommer fram till ett liknande resultat där de undersökte ekonomisk öppenhet mellan olika länder i Afrika, Latinamerika och Asien, där ekonomisk öppenhet ökar inflödet av utländska direktinvesteringar. Dock understryker Agosin och Machado att då länderna är ekonomiskt integrerade med omvärlden kommer andra faktorer att spela in som till exempel marknadsstorlek och faktorpriser (Agosin, Machado; 2006:13-14).

EU: EU är en oberoende variabel och regressionsanalysens ”dummy” variabel. Variabeln kommer ta värdet 1 om landet är med i EU och 0 om landet inte är medlem.

Min alternativa hypotes är att de länder som är med i EU kommer ha ett högre FDI inflöde, därav kommer variabeln ha ett positivt värde. Eftersom länder i väst ofta har ett högt FDI inflöde, borde de länder i studien som har integrerats bättre med väst också ha det. Denna hypotes får även stöd i litteraturen, Krugman m. fl. (2015) skriver att majoriteten av både in- och utflödet av utländska direktinvesteringar går mellan höginkomstländer i väst. Detta skriver även Perkins m.fl. (2013) där man understryker att detta ofta beror på att höginkomstländer har ett bättre klimat för företag vilket leder till en högre grad av utländska direktinvesteringar.

5.4 Analysram

I detta avsnitt kommer jag förklara hur jag analysen kommer tolka sambandet mellan den beroende variabeln (FDI/BNP) och de oberoende variablerna; korruption, demokratiutveckling, naturresurser, infrastruktur, BNP per capita, öppenhet och EU.

Genom det beräknade koefficientsvärdet som fås av OLS metoden får jag veta hur de oberoende variablerna påverkar den beroende variabeln och om de har en negativ eller positiv korrelation. Om koefficientvärdet är positivt innebär det att den oberoende variabeln ökar FDI inflödet till det aktuella landet. Är koefficientvärdet negativt innebär det att den oberoende variabeln minskar FDI inflödet. Storleken på koefficientvärdet är en indikation på hur stor effekten är (Studenmund; 2014:5-7).

Genom att analysera det justerande $\bar{R}^2$ – värdet ger det en värdering för hur bra regressionsekvationen stämmer överens med den observerande datan för FDI/BNP. Det justerande $\bar{R}^2$ – värdet är ett statistiskt mätinstrument som indikerar hur väl det beräknade värdet i regressionsekvationen stämmer överens med den verkligt observerade värdet av den beroende variabeln (Gujarati, Porter; 2009: 493). Det justerande $\bar{R}^2$ – värdet kan som lägst vara ett negativt tal och som högst +1, där +1 indikerar att studiens regressionsekvation förklarar den beroende variabeln med 100 % och där 0 eller lägre indikerar att regressionsekvationen förklarar beroende variabeln med 0 %. Ett högt justerat $\bar{R}^2$ – värde är därför något positivt, medan ett lågt justerat $\bar{R}^2$ – värde är något negativt (Studenmund; 2014:55-56). Till skillnad från det liknande mätinstrumentet R^2 – värdet, tar det justerande $\bar{R}^2$ – värdet hänsyn till, *degrees of freedom*, och kommer automatiskt inte att öka då nya variabler adderas till regressionsekvationen. Av denna anledning anses det justerande $\bar{R}^2$ – värdet vara ett mer tillförlitligt mätinstrument, och de är det jag kommer ta hänsyn till i min analys (Greene;2003:35).

För att mäta hur statistiskt signifikant värdena på koefficienterna är och om jag kan avvisa min nollhypotes kommer jag använda mig av ett statistiskt mått kallat p-värdet. P-värdet kan ta ett tal mellan 0 till +1 och indikerar vid vilken lägsta nivå nollhypotesen är möjlig att avvisa. Ett lägre p-värde indikerar att sannolikheten är större att nollhypotes inte stämmer, så ett lågt p-värde är att föredra framför ett högt (Studenmund; 2014:141-142).

I denna studie kommer jag ha en nivå av signifikans på 10 % vilket innebär att jag kommer kunna avvisa min nollhypotes om p-värdet är 10 % eller lägre.

Sammanfattning

För att sammanfatta detta metodkapitel har en regressionsanalys använts, där följande hypoteser och variabler är sammanfattade i tabellen nedan. Nivån av signifikans på det beräknade p-värdet förväntas vara 10 % för att noll-hypotesen ska kunna avisas.

Tabell 2

Variabel	Definition	Källa	Alternativ Hypotes	Signifikans
FDI	FDI/BNP	Världsbanken	Beroende variabel	Beroende variabel
Avsaknad Korruption	Index, skala 1-100.	Världsbanken	$\beta > 0$	10 %
Demokratiutveckling	Index, skala 1-100	Världsbanken	$\beta > 0$	10 %
Naturresurser	Naturresurser % av BNP	Världsbanken	$\beta > 0$	10 %
Infrastruktur	Index, antal mobil abonnemang per 100:e invånare	Världsbanken	$\beta > 0$	10 %
BNP per capita	BNP per capita	Världsbanken	$\beta > 0$	10 %
Öppenhet	Import och export % av BNP	Världsbanken	$\beta > 0$	10 %
EU	= 1 medlemskap i EU =0 ej medlemskap i EU	”dummy” variabel	$\beta > 0$	10 %

6. Resultat och Analys

I detta avsnitt kommer jag presentera det resultat jag fått från min regressionsanalys, mitt resultat kommer att analyseras utifrån den analysram som presenterats i avsnittet innan och efter OLI-modellen som presenterades i teoridelen. Genom OLI-modellen och analysramen kommer analysen lägga grunden för svaren till mina forskningsfrågor och syfte som senare kommer besvaras i min slutsats. Den forskningsfrågor som ställdes var:

Vilka av faktorerna i studien avgör mängden utländska direktinvesteringar till de postsovjjetiska och postjugoslaviska staterna?

Är det en skillnad i inflödet av utländska direktinvesteringar mellan de länder som är medlemmar EU och inte medlemmar?

6.1 Resultat

I tabell 1 nedan, visar resultat från regressionsanalysen.

Tabell 3

Variabel	Koefficient	P-värde
Konstant	-0.0229563	0.4555
Avsaknad av korruption	0.00228865	0.0057 ***
Demokratiutveckling	-0.00126574	0.0508 *
Naturresurser	0.00136342	0.0030 ***
Infrastruktur	0.000208529	0.5073
BNP per capita	-6.54137e-06	0.0068 ***
Öppenhet	0.000532736	0.0204 **
EU	0.00575867	0.8054

Justerande $\bar{R}^2$ – värdet	0.472106
---------------------------------	----------

* = Signifikans vid 10 % nivå
** = Signifikans vid 5 % nivå
*** = Signifikans vid 1 % nivå

Resultatet från studiens regression visade att fem av de sju oberoende variablerna var signifikanta vid en nivå på 10 %. De fem signifikanta variablerna var: avsaknaden av korruption, demokratiutveckling,

naturresurser, BNP per capita och öppenhet. De icke signifikanta variablerna var infrastruktur och ”dummy” variabeln EU. Det justerade $\bar{R}^2$ – värdet blev 47,2 % vilket innebär att regressionsanalysen kunde förklara rörelser av den beroende variabeln FDI/BNP i 47,2 % av fallen. För fyra av variablerna blev det faktiska resultatet den alternativa hypotesen, dessa fyra variabler var: avsaknaden av korruption, naturresurser, infrastruktur och öppenhet. De två variabler där de faktiska resultatet inte blev det förväntade var: demokratiutveckling och BNP per capita. Det faktiska resultatet och variablernas signifikans har summerats i tabell 2 nedan. Vidare kommer en närmare analys för varje enskild variabel.

Tabell 4

Variabel	Alternativ hypotes	Faktiskt resultat	Signifikant vid 10%
Avsaknad av korruption	$\beta > 0$	$\beta > 0$	Ja
Demokratiutveckling	$\beta > 0$	$\beta < 0$	Ja
Naturresurser	$\beta > 0$	$\beta > 0$	Ja
Infrastruktur	$\beta > 0$	$\beta > 0$	Nej
BNP per capita	$\beta > 0$	$\beta < 0$	Ja
Öppenhet	$\beta > 0$	$\beta > 0$	Ja
EU	$\beta > 0$	$\beta > 0$	Nej

6.2 Analys av resultat

Avsaknad av korruption: Avsaknaden av korruption visade ha en positiv påverkan på utländska direktinvesteringar som motsvarade studiens alternativa hypotes, variabelns p-värde blev 0.0057*** vilket gör den signifikant vid en nivå på 1 %. Detta resultat stödjer även tidigare forskning som fått en negativ korrelation mellan inflödet av FDI och nivån på korruption. De studier som presenterades tidigare av Al-Sadig (2009) och Habib och Zurawicki (2002) visade båda att högre korruption resulterade i ett lägre inflöde av utländska direktinvesteringar. Dock visade Al-Sadigs studie att nivån av korruption inte hade lika stor inverkan på utländska direktinvesteringar om andra institutionella funktioner fungerade bra. Då denna studie inte inkluderat andra institutionella variabler går det inte att dra någon slutsats hur dessa påverkat inflödet av utländska direktinvesteringar i förhållande till nivån av korruption. Den slutsats som kan dras är att högre korruption resulterar i ett lägre inflöde av investeringar från utländska företag. Detta tar även Dunning upp utifrån OLI-modellen, där han understryker att multinationella företag kan avstå från att investera på utländska marknader om det

ekonomiska och politiska klimatet inte är optimala för företag att verka inom (Dunning; 2000:164). I detta fall är korruption ett ekonomiskt och politiskt problem som kan göra det svårare för företag att verka inom den aktuella marknaden, vilket resulterar i att mindre investeringar görs. På så sätt har resultatet av korruptions inverkan på utländska direktinvesteringar stöd från både tidigare forskning och OLI-modellen.

Demokratiutveckling: Demokratiutveckling hade en negativ inverkan på FDI, detta motsvarar inte studiens alternativa hypotes som antog att demokratiutveckling skulle bidra till ett ökande av utländska investeringar. Det går därför inte att avvisa studiens noll-hypotes. Variabeln hade ett p-värde på 0.0508* vilket är signifikant vid en nivå på 10 %. Detta indikerar att variabeln demokratiutveckling påverkar utländska direktinvesteringar negativt desto starkare demokratiskt system landet har. Just detta resultat är motsägelsefullt då den direkta tanken är att ett fungerande demokratiskt system resulterar i ett bättre handelsklimat för utländska investeringar.

Dock visade tidigare forskning att nivån av demokrati i sig inte behöver påverka handelsklimatet i ett land. Som Oneal (1994) skriver kan andra variabler som anses viktiga för att attrahera utländska direkt investeringar fortfarande fungera utan ett demokratiskt system. Exempel kan vara olika institutionella variabler som korruption, rättssäkerhet och äganderätt (Oneal; 1994:581-583). Då företag vill gå i vinst kan denna studies definition av demokratiutveckling ha en mindre inverkan på vilka investeringsbeslut företag väljer att göra. Möjligheten till fria val och nivån av yttrandefrihet och pressfrihet behöver i sig inte påverka företagets möjlighet till vinst, vilket kan vara en rimlig förklaring till den negativa korrelationen . Det är möjligt att korrelationen blivit annorlunda om en annan definition av demokratiutveckling använts.

Detta resultat kan även vara en indikation på att de utländska direktinvesteringar som länderna i studien mottar är mer resursökande än marknadsorienterade, där naturresurser och faktorpriser är avgörande till företagets investeringsbeslut. Då de marknadsorienterade motiven till FDI lägger grunden till horisontella direktinvesteringar som ofta sker mellan industriländer där öppna val, yttrandefrihet och pressfrihet ofta är utvecklade. Detta resultat kan därför indikera att företagen har mer resursökande motiv som ofta sker mellan industri - och utvecklingsländer, där denna form av demokratiska system ibland inte är lika utvecklade (Dunning, Lundan; 2008:68-72,104-105). Exempel på länder i analysen med lågt utvecklade demokratiska system är Azerbajdzjan, Kirgizistan och Tadjikistan⁵, dessa länder har dock

---

⁵ I appendix finns en tabell där det är möjligt att se vilka värden de olika oberoende variablerna tog för varje enskilt land.

samtidigt en stor andel naturtillgångar vilket kan motivera företagen till resursorienterad FDI trots bristen på demokrati i länderna. Detta skulle även stödja Asiedu och Lien (2010) studie där den positiva korrelationen mellan demokratiutveckling och utländska direktinvesteringar inte blir lika tydlig om mottagarlandet exporterar en stor andel naturtillgångar.

Naturresurser: Naturresurser visade sig ha en positiv påverkan på FDI som motsvarar studiens alternativa hypotes, variabeln fick ett p-värde på 0.0030*** vilket är signifikant vid 1% nivå. Detta resultat indikerar att länder med naturresurser attraherar fler utländska företag. Resultat stöds även av tidigare forskning och är ytterligare en indikation på att formen av FDI som är mest verksam i dessa länder är resurssökande. Dock kan detta resultat även förklara ett strategiskt och effektivitetsökande FDI. Som Dunning skriver påverkar de fyra investeringsmotiven i OLI-modellen varandra och kan ofta inte analyseras var för sig. I detta fall kan företagen ha ett resurssökande motiv, där de tar hjälp av den utländska marknaden, ”location advantages”, i form av tillgång på naturresurser. Detta förbättrar företagets effektivitet och konkurrenskraft på marknaden, vilket också förklarar ett strategiskt och effektivitetsökande motiv. Vilket i sin tur skulle förbättra företagens ”ownership advantages”, samtidigt som deras konkurrenters fördelar försämras (Dunning; 2008:67-68). Då det finns stöd i både OLI-modellen och tidigare forskning till den positiva korrelationen mellan naturresurser och inflödet av FDI, kan resultatet från denna regressionsanalys ses som ett godtagbart resultat med starkt stöd.

Infrastruktur: Infrastruktur visade en positiv påverkan på utländska direktinvesteringar som uppfyller studiens alternativa hypotes, dock blev p-värdet 0.5073 vilket inte är signifikant vid 10 % och det går inte att avvisa noll-hypotesen. Det var oväntat att resultat inte blev signifikant då den tidigare forskningen som det refererats till visat en signifikant korrelation mellan inflödet av FDI och möjligheten till telefonabonnemang. Infrastruktur måste vara en viktig faktor både för horisontella och vertikala direktinvesteringar då infrastrukturen gör det enklare och mindre kostsamt att etablera sig på den aktuella marknaden. Detta underströk även Varella Mollick m.fl (2006) in sin studie att infrastrukturen underlättar för utländska företag att etablera sig vilket skapar ett större inflöde av FDI. På så sätt borde infrastruktur vara relevant för företag oavsett vilket investeringsmotiv som ligger till grund. Dock undersökte Andrén Varella Mollick m.fl (2006) ett annat geografiskt område vilket kan vara en förklaring till de två olika resultaten. Det är även möjligt att det finns viktiga faktorer som inte tagits i beaktande då variablerna till regressionsanalysen bestämdes vilket skapar det in-signifikanta resultatet. Därutöver går det att ifrågasätta om resultatet blivit signifikant om en annan definition på infrastruktur använts, det hade till exempel varit möjligt att definiera infrastruktur som hamnkapacitet,

eller kvaliteten på handel och transportrelaterad infrastruktur. Dock saknades denna form av underlag till många av länderna i studien.

BNP per capita: Enligt studiens regressionsanalys resulterade BNP per capita ha en negativ påverkan på utländska direktinvesteringar detta stödjer inte studiens alternativa hypotes. Variabeln hade ett p-värde på 0.0068*** vilket är signifikant vid 1% nivå. Detta var ett icke förväntat resultat, ett högre BNP per capita indikerar att landet är ekonomiskt mer välmående och att en större potentiell marknad existerar i det aktuella landet. Dock innebär högre BNP per capita att människor har en högre ekonomisk standard som leder till högre faktorkostnader som löner, vilket lockar horisontella direktinvesteringar, (Dunning, Lundan;2008:101,104-105, Hertzling m. fl.; 2008:58). Precis som tidigare variabler i denna regressionsanalys indikerat verkar även BNP per capita antyda att länderna i studien attraherar vertikala direktinvesteringar med resurssökandemotiv framför horisontella direktinvesteringar med marknadssökandemotiv. Troligtvis är det faktorkostnader, naturresurser och, världlandets ”location advantages”, som företagen prioriterar då besluten om investeringar skall göras. Därav den negativa korrelationen mellan BNP per capita och FDI inflödet till länderna. Dock visade den forskning som tidigare nämnts att länders möjlighet att attrahera FDI ökade med högre BNP per capita och en större marknad (Mottaleb; 2008:99-10). Denna splittrade bild kanske mer förklarar den komplexitet som ligger till grund när utländska investerare beslutar var pengar och kapital ska investeras. Man måste troligtvis se i vilken kontext och region landet är för att kunna avgöra hur BNP per capita och marknadsstorleken påverkar inflödet av utländskt kapital.

Öppenhet: Öppenhet visade sig påverka utländska direktinvesteringar positivt vilket är det resultat den alternativa hypotesen antog, p-värdet för variabeln blev 0.0305** och är signifikant vid en 5% nivå och studiens noll-hypotes går att avvisa. Detta resultat får stöd från både OLI-modellen och tidigare forskning. I Agosin och Machados (2007) rapport och från studien skriven av Sekkat m.fl. (2007) kommer man fram till att ekonomisk öppenhet är en av de viktigaste faktorerna till ett ökat inflöde av utländska direktinvesteringar. Då ekonomisk öppenhet innebär flera handelsavtal, mindre tullavgifter, och beskattningar på utländska företag borde detta resultera i ett ökat inflöde av FDI. Detta understryker även Dunning enligt OLI-modellens ramverk, där ekonomiska och politiska faktorer kan påverka tillförseln av utländskt kapital. Både horisontella och vertikala direktinvesteringar kan påverkas negativt av tullavgifter och andra ekonomiska faktorer som begränsar möjligheten till ökat FDI inflöde (Dunning; 2000:164). På så sätt är resultatet av denna regressionsanalys ett väntat resultat som får starkt stöd från både teori och tidigare forskning.

EU: ”Dummy” variabeln EU hade ett ökat inflöde av utländska direktinvesteringar om variabeln tog värdet 1, och inget ökat inflöde om variabeln tog värdet 0. Detta indikerar att länder med ett EU medlemskap har ett högre inflöde av FDI i förhållande till de länder som inte är medlemmar. Dock var p-värde 0.8054, vilket inte är signifikant vid en 10 % nivå och det går inte att avvisa noll-hypotesen. Detta resultat är lite förvirrande då stater i väst ofta brukar förknippas med ett högt in – och utflöde av FDI (Krugman; 2015:222–223). På så sätt borde de länder som i studien integrerats bättre med väst även ha ett högre inflöde av utländska direktinvesteringar.

Dock har tidigare variablerna indikerat att det inte är marknadssökande och horisontella direktinvesteringar som varit motiven till de multinationella företagens aktivitet i dessa länder. Variablerna BNP per capita och demokratiutveckling fick en negativ korrelation med FDI inflödet, samtidigt som naturresurser fick en positiv korrelation. Detta kan vara en indikation på att företagen i första hand är resurssökande framför marknadssökande och att vertikala direktinvesteringar är det vanligare investerings alternativet. Det var relativt många länder med medlemskap i EU som hade en generellt högre BNP per capita i förhållande till de andra länderna vilket kan förklara det in-signifikanta resultatet. Dock var även öppenhet och avsaknaden av korruption också viktiga för FDI inflödet och för dessa två variabler hade de länder som är medlemmar i EU generellt högre värden än de länderna som inte var medlemmar. En annan orsak till det in-signifikanta resultatet kan vara att de länder som är medlemmar i EU blev det från 2004 och framåt. Då dessa stater kan ses som relativt nya inom den europeiska unionen, kan deras ekonomiska system än inte ha integrerats helt med det västerländska systemet, där investerings och företagsklimat än inte uppnått den västerländska standarden.

Justerade $\bar{R}^2$ – värdet: Det justerade $\bar{R}^2$ – värdet blev 47,2 % vilket innebär att studiens regressionsanalys kan förklara FDI inflödet i 47,2 % av fallen, resterande 52,8 % kan ej förklaras. Detta visar att studiens regressionsanalys inte har med alla de faktorer som påverkar FDI inflödet till länderna. Att utesluta viktiga faktorer kan få konsekvenser, då det kan skapa en regressionsanalys som inte ger ett trovärdig resultat med in-signifikanta variabler (Studenmund; 2014:101). I denna regression blev till exempel variabeln infrastruktur in-signifikant vilket kan förklaras med att relevanta faktorer ej tagits i beaktande. Som exempel har inte den ekonomiska aspekten som inflation och volatilitet inkluderats, en hög eller volatil inflation leder till ett instabil ekonomiskt klimat vilket kan påverka inflödet av utländska direktinvesteringar negativt. En annan faktor som ej har inkluderats är humankapital, alltså nivån av utbildning marknaden besitter. Denna faktor kan vara viktig för att analysera vilken form av horisontella eller vertikala investeringar som länderna attraherar. Dessutom kan de variabler som studien använder sig av inte vara helt lämpliga. Till exempel kan den in-signifikanta variabeln infrastruktur som

definierats till antalet fasta telefonabonnemang per 100 invånare inte vara fullt representativ för att mäta infrastrukturen vilket påverkar det justerande $\bar{R}^2$ – värdet negativt.

På så sätt kan det ses som en svaghet att det justerade $\bar{R}^2$ – värdet bara kan förklara FDI inflödet till 47,2 %. Dock ska ett justerat $\bar{R}^2$ – värde runt 50% för en tvärsnittsanalys ses som ett bra resultat. Hade en annan kvantitativ metod använts som, tidsserieanalys eller panelanalys, hade ett högre justerade $\bar{R}^2$ – värde varit att föredra då man i dessa fall undersöker FDI inflödet över tid. På så sätt kan studiens justerade $\bar{R}^2$ – värdet ses som ett godtagbart resultat.

7. Slutsats

Slutsatsen kommer utgå från studiens resultat och analys, där syfte och forskningsfrågor kommer att besvaras. I den avslutande delen kommer svagheter och styrkor med arbetet att utvärderas, men även förslag för framtida forskning.

Syftet med denna studie var att genom en kvantitativ regressionsanalys undersöka vilka faktorer som påverkade inflödet av utländska direktinvesteringar till de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna. Baserat på syftet valdes sju oberoende variabler för att undersöka hur de påverkade den beroende variabeln FDI. De sju oberoende variablerna var; avsaknaden av korruption, demokratiutveckling, naturresurser, BNP per capita, infrastruktur, öppenhet, samt ”dummy” variabeln EU som definierar om landet är medlem i europeiska unionen eller inte. Jag kommer nu förklara vad jag kommit fram till genom att utgå från mina forskningsfrågor

Vilka faktorer avgör mängden utländska direktinvesteringar till de postsovjetiska och postjugoslaviska staterna? Enligt den regressionsanalys som gjorts var det variablerna, avsaknad av korruption (0.0057 ***), naturresurser (0.0030 ***) och BNP per capita (0.0068 ***) som hade lägst p-värde och starkast statistiska signifikans. Detta indikerar att det var dessa tre variabler som påverkade inflödet av FDI till länderna mest. Dock ska det tilläggas att variablerna öppenhet (0,0305**) och demokratiutveckling (0.0508 *) också blev statistiskt signifikanta. De två variabler som inte blev signifikanta var infrastruktur (0.5073) och ”dummy” variabeln EU (0.8054). Resultatet indikerade att ett resurssökande motiv i form av vertikala direktinvesteringar verkar vara den vanligaste investeringsformen. Detta för att BNP per capita och demokratiutveckling fick en negativ korrelation till FDI samtidigt som naturresurser fick en positiv korrelation. Ett högre BNP per capita och demokratiutveckling är oftast en indikation på att landet är rikare och mer välmående, vilket lockar marknadssökande och horisontella direktinvesteringar. Svaret på denna regressionsanalys indikerar därför att företagen föredrar billigare faktorkostnader och naturresurser framför en större potentiell marknad med dyrare faktorkostnader. På så sätt verkar företagen först och främst ha nyttjat dessa länders ”location advantages” framför företagens egna ”ownership advantages”.

Svaret på studiens första forskningsfråga leder till den andra frågan som är: *Är det en skillnad i inflödet av utländska direktinvesteringar mellan de länder som är medlemmar i EU och inte medlemmar?* I detta fall kunde studien inte få fram ett signifikant resultat. Variabelns koefficient blev positiv och indikerade att länder med medlemskap i EU hade ett högre inflöde av utländska direktinvesteringar. Dock blev p-värdet 0.8054, vilket är ett mycket högt p-värde och inte signifikant vid 10%. Detta resultat var lite

motsägelsefullt då stater integrerade med väst ofta brukar ha ett högre in – och utflöde av FDI. Dock hade tidigare variabler indikerat att vertikala direktinvesteringar verkade vara den vanligaste investeringsformen som brukar uppstå mellan olika ekonomiskt välmående länder. En annan förklaring till detta in-signifikanta resultat kan vara att staterna som är medlemmar i EU blev det relativt sent under 2000-talet, vilket innebär att de inte hunnit integrerats med det västerländska systemet. Ländernas ekonomier kan fortfarande vara under utveckling och expanderande, där multinationella företag fortfarande kan se investerings möjligheter i ländernas faktorpriser. Detta skulle i så fall förklara det in-signifikanta resultatet av ”dummy” variabeln.

Dock är det viktigt att understryka att denna regressionsanalys enbart testats på 23 länder som är relativt unga med liknande historisk kontext. Hade andra länder med en annan bakgrund inkluderats finns det en möjlighet att resultatet blivit en annan. Till exempel kan demokratiutveckling och BNP per capita fått en annan korrelation till FDI, om studien inkluderat fler västerländska ekonomier med ett utvecklat investerings och affärsklimat. Sedan går det inte att utesluta att andra oberoende variabler än de valda skulle kunna ge ett signifikant resultat.

För framtida forskning skulle det därför vara intressant att gå djupare in på de specifika skillnader som finns mellan länderna. Det skulle till exempel vara intressant att göra denna studie om några år och se om resultatet blir annorlunda då länderna fått utvecklats ytterligare. Det skulle också vara intressant att undersöka om det finns någon signifikant skillnad mellan de oljerika länderna i Asien i förhållande till länderna i Europa. Genom att forska mer på investeringsklimatet i denna region skulle man kunna få en ännu bättre förståelse till vilka faktorer som attraherar FDI till dessa länder. Detta skulle generellt öka förståelsen för utländska direktinvesteringar och hur regioners investeringsklimat skiljer sig åt.

8. Referenser

Böcker

Dunning John H., Lunda Sarianna M. (2008) *Multinational Enterprises and the Global Economy (Second Edition)* Edward Elgar Publishing

Greene William H. (2003) *Econometric Analysis (Fifth edition)* Pearson Education

Gujarati Damodar N. (2009) *Basic Econometrics (Fifth edition)* The McGraw-Hill Companies

Krugman Paul R., Obstfeld Maurice, Melitz Marc J. (2015) *International Economics, Theory and Policy (Tenth edition)* Pearson

Markusen James R. m. fl. (1995) *International Trade; Theory and Evidence*, McGraw Hill Publishing

Perkins Dwight H., Radelet Steven, Lindauer David L., Block Steven A. (2013) *Economics of Development (Seventh edition)* Norton & Company, Inc

Studenmund (2011) *Using Econometrics, a practical guide (Sixth Edition)* Pearson Education

Artiklar

Agosin R. Manuel and Machado Roberto (2006) "Openness and the International Allocation of Foreign Direct Investment", Inter-American Development Bank

Asiedu Elizabeth and Lien Donald (2010) "Democracy, Foreign Direct Investment and natural resources" Vol. 84, pp. 99-111, Journal of International Economics

Brouthers Lance Elliot, Brouthers Keith D., Werner Steve (1999) "Is Dunning's Eclectic Framework Descriptive or Normative?" Vol. 30, No. 4, pp. 831-844, Journal of International Business Studies

Deichmann Joel I (2001) "Distribution of Foreign Direct Investment among Transition Economies in Central and Eastern Europe" Vol. 42, No. 2, pp. 142-152, Routledge Taylor & Francis Group

Deichmann Joel I (2003) "Foreign Direct Investment in the Eurasian Transition States" Vol. 41, No. 1, pp.5-34, Eastern European Economics

Dunning John H. (1988) "The Eclectic Paradigm of International Production: A Restatement and Some Possible Extensions" Vol. 19, No. 1, pp. 1-31, Palgrave Macmillan Journals

Dunning John H. (2000) "The eclectic paradigm as an envelope for economic and business theories of MNE activity" Vol. 9, pp. 163-190, International Business review

Dunning John H. (2001) "The Eclectic (OLI) Paradigm of International Production: Pas, Present and Future" Vol. 8, No. 2, pp.173-190, International Journal of Economics and Business

Habib Mohsin, Zurawicki Leon (2002) "Corruption and Foreign Direct Investment" Vol. 33, No. 2, pp. 291-307, Palgrave Macmillan Journals

Herzing Mathias, Norbäck Pehr-Johan, Persson Lars (2008) "Utländska direktinvesteringar: effekter på det inhemska näringslivet" No. 2, pp. 57-71, Ekonomiska debatt

Hornberger Kusi m. fl. (2011) "Attracting FDI: How Much Does Investment Climate Matter" No. 327, pp. 1-4, The World Bank Group

Jensen Mathan M. (2003) "Democratic Governance and Multinational Corporations: Political Regimes and Inflows of Foreign Direct Investment" Vol. 57, No. 3, pp. 587-616, Cambridge University Press

Kinoshita Yuko, Campos Nauro F. (2003) "Why does FDI go where it goes? New evidence from the transition economies", No.573, pp. 1-32, William Davidson Institute

Kudina Alina, Jakubiak Malgorzata (2008) "The Motives and Impediments to FDI in the CIS", Global Forum on International Investment

Markusen James R. (1995) "The Boundaries of Multinational Enterprises and the Theory of International Trade" Vol. 9, No. 2, pp. 169-189, The Journal of Economic Perspectives

Mollick Varella André m.fl. (2006) "Infrastructure and FDI Inflows into Mexico: A Panel Data Approach" Vol. 6, No. 1, pp. 1-25, Global Economic Journal

Motaleb Abdul Khondoker (2007) "Determinants of Foreign Direct Investment and Its Impact on Economic Growth in Developing Countries" No. 9457, pp.1-15, Munich Personal RePEc Archive

Oneal R. John (1994) "The Affinity of Foreign Investors for Authoritarian Regimes" Vol. 47, No. 3, pp. 565-588, Sage Publications

Pajunen Kalle (2008) "Institutions and Inflows of Foreign Direct Investment, A Fuzzy-Set Analysis", Vol.39, No.4, pp. 652-669, Palgrave Macmillan Journals

Sadig Ali-Al (2009) "The Effects of Corruption on FDI Inflows", Vol. 29, No. 2, pp. 267-293, Cato Institute

Sekkat Khalid, Veganzones-Varoudakis Marie-Ange (2007) "Openness, Investment Climate, and FDI in Developing Countries" Vol. 11, No. 4, pp. 607-620, Review of Development Economics

Internet

FDI: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD>

BNP: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>

Korruption: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=worldwide-governance-indicators>

Demokratiutveckling: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=worldwide-governance-indicators>

Naturresurser (%) av BNP: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.TOTL.RT.ZS>

Infrastruktur: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>

BNP per capita: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>

Öppenhet: Världsbanken. Hämtad från världsbankens hemsida, datum: 18/4-16
<http://data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS>

OECD, Rapport från April 2016. Hämtad från OECD hemsida, datum: 20/5-16
<http://www.oecd.org/corporate/FDI-in-Figures-April-2016.pdf>

Bild över de forna sovjetiska och jugoslaviska staterna är hämtad från, datum 21/5-16
<http://www.yourchildlearns.com/online-atlas/cold-war-map.htm>

Appendix

Tabell 5: Regressionsanalys

Model 1: OLS, using observations 1-23				
Dependent variable: FDIBNP				
	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	-0.0229563	0.0299626	-0.7662	0.4555
korr	0.00228865	0.000710603	3.221	0.0057 ***
demo	-0.00126574	0.000596330	-2.123	0.0508 *
natur	0.00136342	0.000385223	3.539	0.0030 ***
BNP	-6.54137e-06	2.08731e-06	-3.134	0.0068 ***
ope	0.000522244	0.000218601	2.389	0.0305 **
infra	0.000208529	0.000306964	0.6793	0.5073
EU	0.00575867	0.0229621	0.2508	0.8054
Mean dependent var	0.063274	S.D. dependent var	0.032580	
Sum squared resid	0.008405	S.E. of regression	0.023672	
R-squared	0.640072	Adjusted R-squared	0.472106	
F(7, 15)	3.810718	P-value(F)	0.014133	
Log-likelihood	58.37993	Akaike criterion	-100.7599	
Schwarz criterion	-91.67591	Hannan-Quinn	-98.47527	

Excluding the constant, p-value was highest for variable 9 (EU)

Tabell 6: Medelvärdestabell

VARIABEL	MEDELVÄRDE	MEDIAN	MINIMUM	MAXIMUM
FDI / BNP	0,0632741	0,0444351	0,0152242	0,1409483
AVSAKNAD AV KORRUPTION	48,17	47,8	7,3	8,2
DEMOKRATIUTVECKLING	51,85	53,3	4,3	84,1
NATURRESURSER	7,3	1,9	0,2	68,4
INFRASTRUKTUR	76.67	72,5	24,8	145,7
BNP PER CAPITA	6 615,77	4 129,8	407,3	19 726,1
ÖPPENHET	107,13	98	63	167
EU	“Dummy” variabel	“Dummy” variabel	“Dummy” variabel	“Dummy” variabel

Tabell 7: Tabell över värdena på de olika variablerna för varje enskilt land.

ÄNDER	FDI/BNP	KORR	DEMO	NATUR	INFRA	BNP	ÖPPEN	EU
ARMENIEN	0,061865105	33,7	26,4	1,8	42	2126,6	63	NO
AZERBAJDZJAN	0,140948299	15,1	13,5	68,4	38,4	2473,1	105	NO
BOSNIEN	0,044427587	46,8	53,4	1,4	48,7	3352	98	NO
BULGARIEN	0,109833436	55,6	63,9	2,8	108,3	4455,7	111	YI
ESTLAND	0,101165935	80	82,7	1,9	120,7	12595,4	137	YI
GEORGIEN	0,089950275	57,6	43,8	1,4	38,3	1872,7	90	NO
KAZAKSTAN	0,078842776	18,5	16,8	48,9	51,1	5291,6	91	NO
KIRGIZISTAN	0,064406131	7,3	27,4	4,9	24,8	543,1	121	NO
KROATIEN	0,044435075	60	59,6	2,2	100,4	11363,4	86	YI
LITETTAN	0,042678024	65,9	74	2,3	99,4	9651,7	101	YI
LITAUEN	0,029780616	59	74,5	1	145,7	9240,6	122	YI
MALDOKONIEN	0,043413427	43,9	52,4	5	60,4	3351,3	93	NO
MOLDAVIEN	0,058662335	34,6	38,5	0,2	36,6	950,6	137	NO
NORLEN	0,035295528	61,5	71,6	2,1	96,2	8999,7	78	YI
RUMÄNIEN	0,044519778	53,7	63	4,1	72,5	5828,7	76	YI
SERBIEN	0,073982096	47,8	54,3	2,3	81,5	4129,8	81	NO
SLOVAKIEN	0,031955051	69,8	76	0,6	90,7	13100,4	167	YI
SLOVENIEN	0,01522416	82	84,1	0,3	90,6	19726,1	129	YI
TADZJIKISTAN	0,045671695	18	10,1	1,3	30,9	407,3	80	NO
TJECKIEN	0,041298853	66,8	76,4	0,4	120,7	15159,1	128	YI
UKRAINA	0,040552527	27,3	47,1	10,8	104,7	2303	96	NO
UNGERN	0,118259964	73,2	78,8	1	98,9	11392,1	150	YI
LETTSYSSLAND	0,098135665	29,8	4,3	2,8	62	3848,6	124	NO